

Karahanlı Dirhem

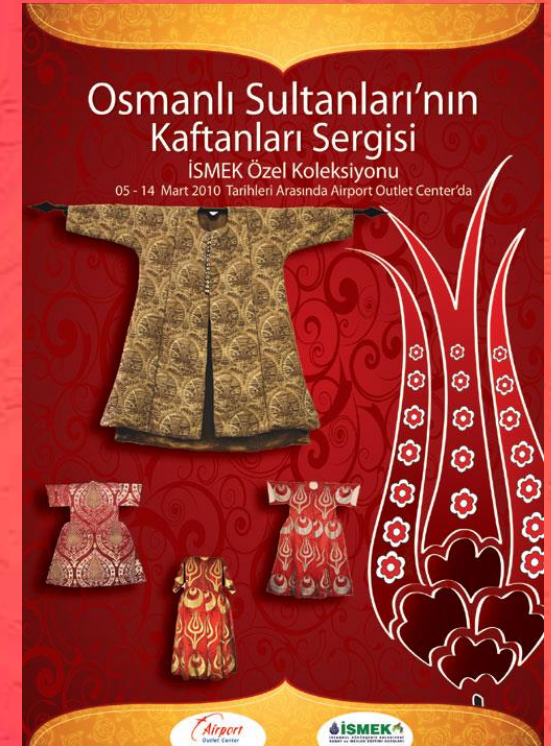

- A) MANEVİ SEMBOLLER
- 1. UNVAN
- 2. LAKAP
- 3. HUTBE

Hakimiyet Sembolleri

B) MADDİ SEMBOLLER

- 1. TAHT
- 2. TAC
- 3. **DİRHEM**
- 4. ÇETR
- 5. NEVBET
- 6. BAYRAK
- 7. TIRAZ
- 8. HİL'AT
- 9. GAŞİYE
- 10. OK ve YAY
- 11. YÜZÜK ve MÜHÜR
- 12. ÇADIR
- 13. TEVKİ
- 14. TUĞRA

Çoğunlukla sadece yazı

Küçük kılıç yay ve ok

İstisna bakır merkezde büyük resim, genelde hayvan

Unvanlara Türkçe yazılar Arapça

Qarakhanid Kufic

Süleyman b. Yusuf Gümüş dirhemi

Ayet ve Kelime-i Tevhid

Kendini “Kutluğ Oga”

Babası Yusuf b. Harun’u yönetici olarak niteler

Yarkend’de, 404/1014 yılında basıldı der.

Önyüz

**Kahverengi boyalı üst
ve sol kısım**

بسم الله ضرب هذا الدرهم

“Bismillah bu dirhem
basılmıştır”

Bu ifadeye çoğu
Karahanlı sikkelerinde
ve aynı konumda
rastlanır

Önyüz

Yeşile boyalı orta kısım

لا اله الا الله وحده لا شريك له

Allah'tan başka ilah
yoktur O, birdir ortağı
yoktur

Önyüz

Kırmızıya boyanan kısım

بَلَنبُو يَارْكَند

Yârkend

Diğer kelime?

Yarkend, Doğu Türkistan, Kaşgar'dan sonra ikinci büyük şehir.

Sincan Uygur Özerk Bölgesi

Önyüz

Maviye boyanan kısım

سنه اربع و اربع ما

“Dörtyüz dört yılında”

Pembe boyalı kısım

ختلغ اوگا

Hatlağ Oga

Kutluğ Oga

Unvan

Tahttaki hanın oğlu

Karahanlı dirhemlerinde

Birkaç yönetici adı

Büyük Han ve alt düzeydekiler

Kelime-i Tevhidin üst veya altındaki isim
büyük han veya alt yöneticiyi niteler

محمد رسول الله

Muhammed Allh'ın Rasulü'dür

Bu ifade genelde
hep aynı konumda
Yazılır

Arkayüz

الله Kelimesi yukarıda yazılışına
sıkça rastlanır

Arkayüz

محمد رسول الله ارسله بالهدى و
دين الحق ليظهره على الدين كله ولو
كره المشركون

Yeşil bordürde
O, Allah'a ortak koşanlar
hoşlanmasalar bile dinini,
bütün dinlere üstün kılmak için,
peygamberini hidayetle ve
hak dinle gönderendir.

Tevbe, 9/33; Saff, 61/9

القادر الله

Sariya boyanan kısım

El-Kadir Allah

Sultanın unvanı

Arkayüz

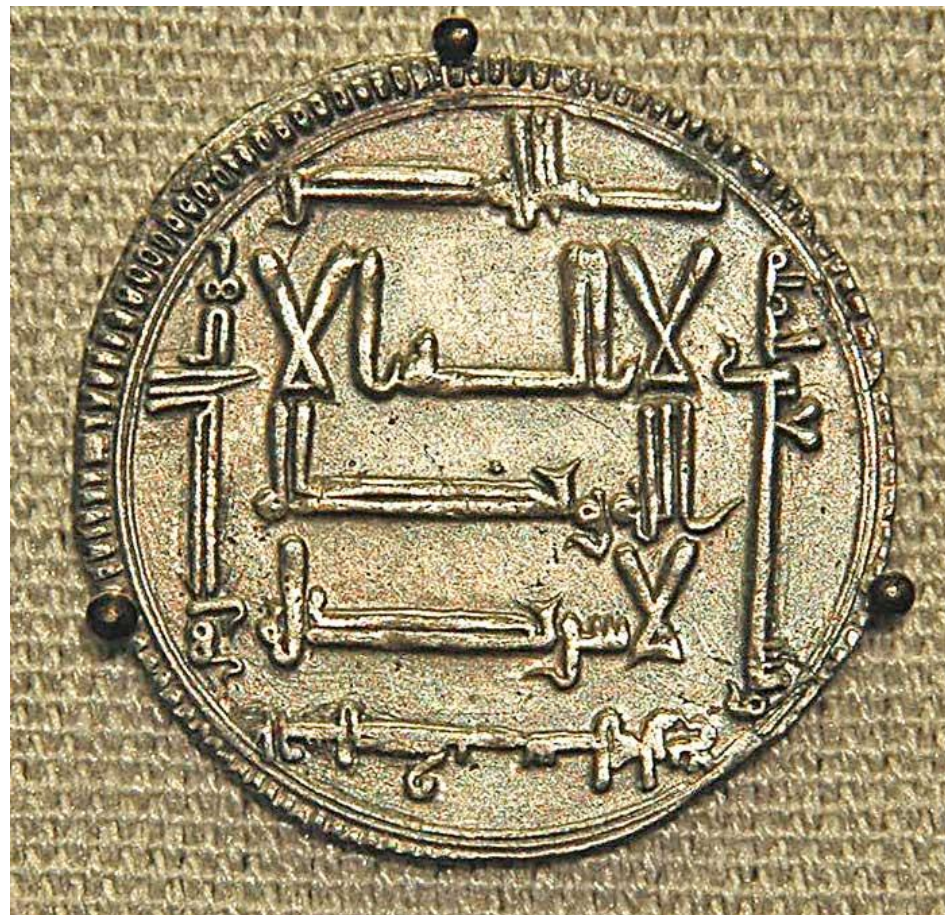
ناصر الداوه قدر خان بن بغرا خان ملك المشرق

Devletin koruyucusu
Buğra Han oğlu Kadir Han
Doğunun sultanı

Arkayüz

Karahanlı, Gümüş Dirhem
Özkend, Özbekistan, 394/1004
Ahmed b. 'Ali
2.795 gr., 25 mm.

Erken dönemden Özet

Emevi, Abdul Melik bin Mervan. 685-705

رسول الله

محمد

فاطمين

Arapça
Sanskritçe

Mahmud (998-1030) Gümüş Dirhem

يمين الدولة و امين الملة محمود

418 / 1028

(the Invisible is One, Muhammad
is the manifestation, Mahmud the king)

سلجوقیان

شماره سکه	شماره اموال	جنس	دوره تاریخی	سال ضرب	وزن (gr)	قطر (cm)	ضخامت (mm)
۳۹۹	۱۹۹	طلا	سلجوقی - طغرل یک	۴۳۵ هـ	۴/۳۰	۲/۳	۱/۱

روی سکه: لله / محمد رسول الله / القائم بامر الله / الامير الاجل طغرل یک
 حاشیه: محمد رسول الله ارسله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المشرکون
 پشت سکه: عدل / لا اله الا الله وحده لا شریک له
 حاشیه داخلی: بسم الله ضرب هذا الدینار بنیشابور سنه خمس وثلثین واربعمائه
 حاشیه خارجی: لله الامر من قبل و من بعد و یومئذ یفرح المومنون بنصر الله

شماره سکه	شماره اموال	جنس	دوره تاریخی	سال ضرب	وزن (gr)	قطر (cm)	ضخامت (mm)
۴۰۴	۳۰۹	طلا	سلجوقی - آلب ارسلان	۴۵۷ هـ	۲/۴۰	۲/۴	۱

روی سکه: لله / محمد رسول الله / شاهانشاه ملک الاسلام الب ارسلان / سمت راست: سلطان / سمت چپ: المعظم
حاشیه: محمد رسول الله ارسله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المشرکون
پشت سکه: لا اله الا الله وحده لا شریک له / القائم بامر الله
حاشیه داخلی: بسم الله ضرب هذا الدینار بمرور سنه سبع و خمسين و اربعمائه
حاشیه خارجی: لله الامر من قبل و من بعد و یومئذ یفرح المومنون بنصر الله

شماره سکه	شماره اموال	جنس	دوره تاریخی	سال ضرب	وزن (gr)	قطر (cm)
۴۰۸	۲۰۰	طلا	سلجوقی - ملکشاه	۴۷۱ هـ	۳/۷۰	-

روی سکه: لله / محمد رسول الله / السلطان المعظم رکن الاسلام ابوالفتح ملکشاه بن محمد
 حاشیه: محمد رسول الله ارسله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المشرکون
 پشت سکه: لا اله الا الله وحده لا شریک له / المقتدی بامر الله
 حاشیه داخلی: بسم الله ضرب هذا الدینار بنیشابور سنه احدى وسبعین و اربعمائہ
 حاشیه خارجی: لله الامر من قبل و من بعد و یومئذ یفرح المؤمنون بنصر الله

Sene isneyn ve sittîn ve hamse mie (562/1167)

Meliku'l-Umerâ Kara Arslan bin Davud bin Sökmen bin
Artuk

el-İmam el-Müstencid bi'llâh

Amid Artuklu Karararasan Kelime-i Tevhid

الامام المستنصر بالله

Atabeg Nasireddin Mahmud 627/1230

ضرب بالموصل سنة
سبع عشرين و ستمائة

الامام
لا اله الا الله
محمد رسول الله
المستنصر بالله
امير المؤمنين

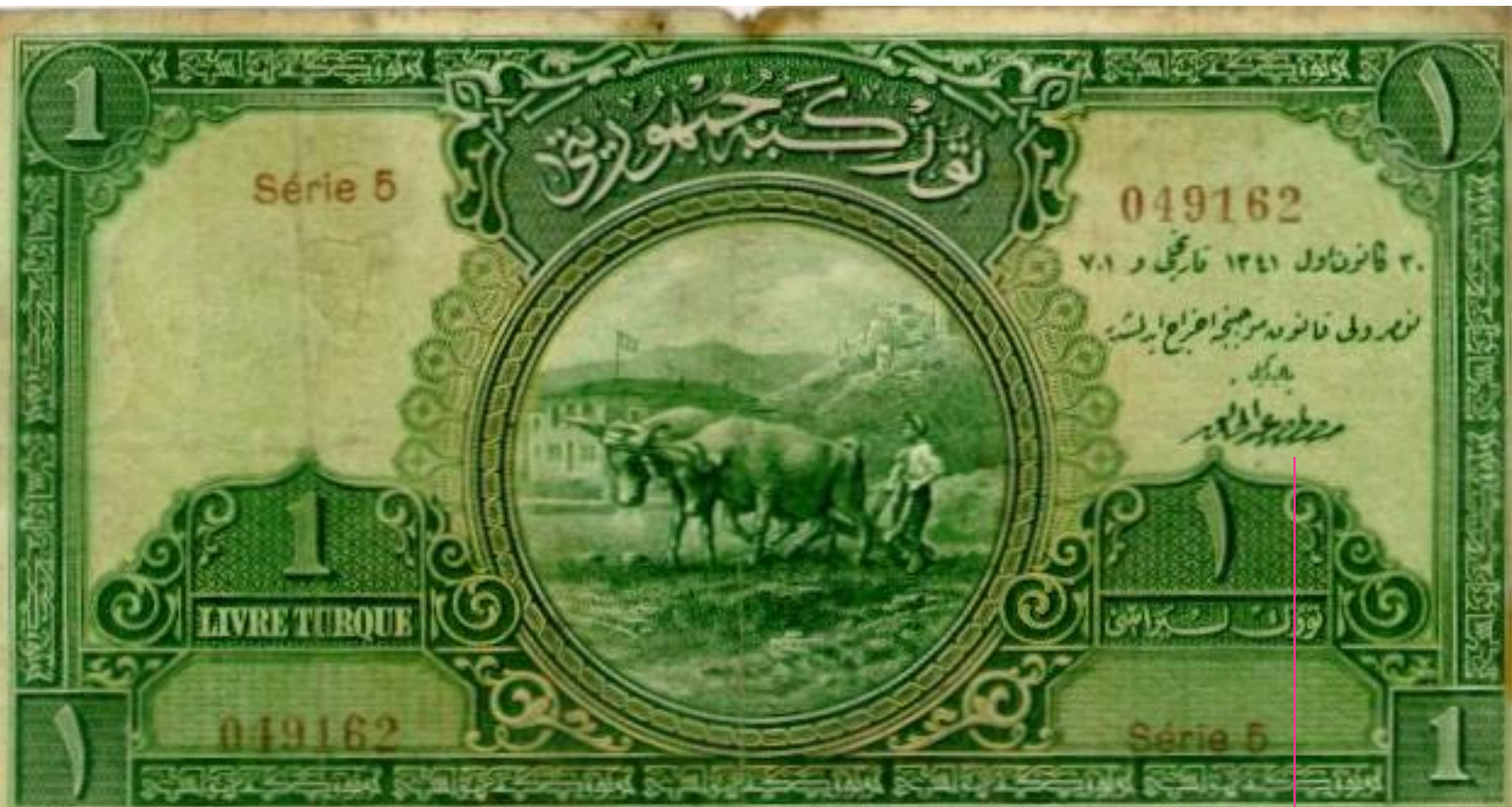
قسطنطنية

اسلامبول

Epigrafiide Kırılma Anları

تورکیہ جومہوریہ

Bordürde

Maliye Vekili
Mustafa Abdulhalik Renda

Derste Görüşme Ümidiyle

